

RANSUILEN.

Meijendel-Commissie. — Ornithologische Sectie.

12e mededeeling van de Commissie.

EVENALS wij het vorige jaar twee torenvalk-nesten onder observatie genomen hadden, hebben wij dit jaar onze aandacht gewijd aan twee ransuil-paren en ook nu weer is de voedsel-quaestie op den voorgrond geschoven.

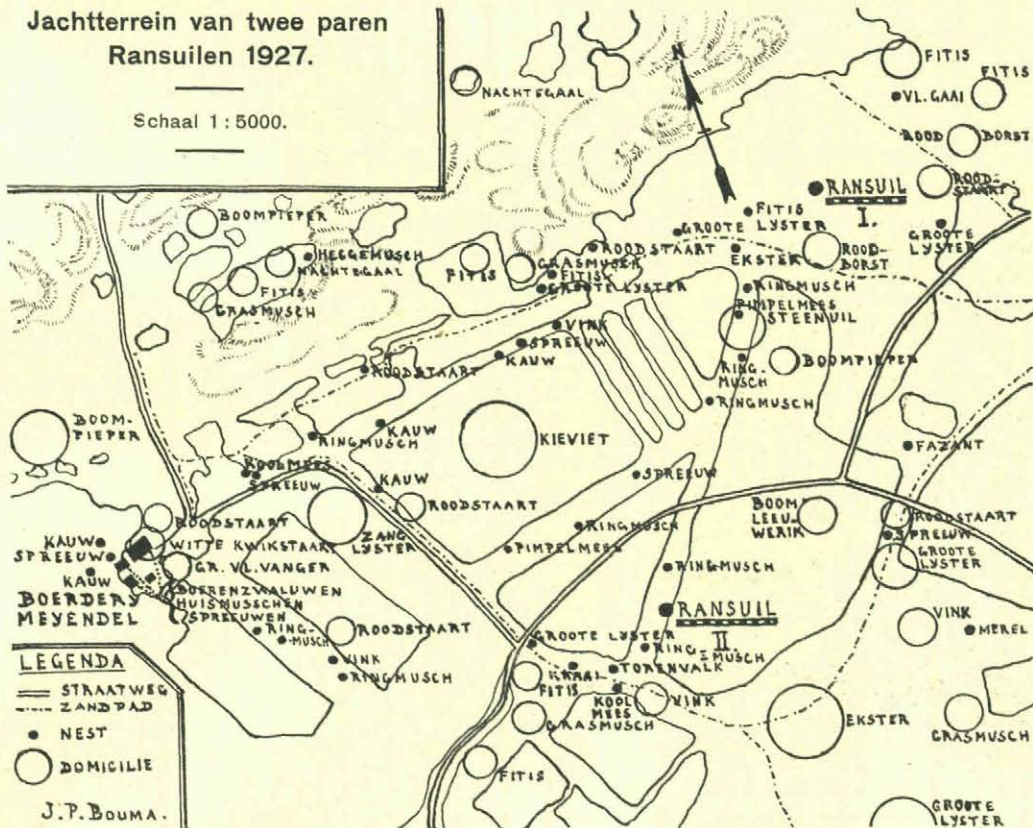
De ransuil (*Asio otus otus* L.) komt niet zoo heel veelvuldig in de eigenlijke duinstreek van Wassenaar voor; eigenlijk wel gelukkig, want al staat zijn nut als muizenverdelger wel vast: er vallen, zooals uit de bijgevoegde voedsel-overzichten blijkt, toch nog vrij veel slachtoffers onder de kleinere vogels. Voor het grootste gedeelte zijn dat wel is waar musschen, maar dit brengt toch het gevaar mee, dat, wanneer een uil, die de truc van vogelvangen goed te pakken heeft, in een omgeving terecht komt, waar geen of weinig musschen zijn, hij zijn verworven handigheid zal gaan toepassen op andere kleine vogelsoorten. Een aanwijzing in die richting geeft de voedsellijst van no. I, waar de insecten-eters een zeer groot percentage van de gevangen vogels uitmaken.

Tevens geeft dit een aardige kijk op een ander feit. De boerderij Meijendel met zijn schuren, alles onder pannendak, dus een ideale broedplaats voor een musschen-kolonie, valt binnen het jachtterrein van no. II en het eerste paartje mag daar dus niet jagen, vangt ook maar enkele zaadeters, waarschijnlijk ringmusschen, die in zijn eigen jachtterrein in holle boomen of nestkastjes nestelen: een scherpe afscheiding dus van de twee jachtterreinen, ofschoon de nesten geen 400 meter van elkaar afliggen, het eene 700 meter naar het N.O., het andere 500 meter recht O. van de boerderij af.

Een zeer klein aantal ballen in Mei 1926 op het landgoed Ockenburg onder een nest met jonge ransuilen verzameld, leverde zelfs voor $\frac{4}{5}$ musschen-schedels op, tegen $\frac{1}{5}$ muizen. De beide keeren dus, dat ik een ransuil aantrof, nestelend in een meer bewoond gedeelte, bleek wel duidelijk zijn voorkeur voor musschen boven muizen, een praktische voorkeur waarschijnlijk, daar het gemakkelijker is 's nachts een zittende en slapende musch te grijpen, dan een, vooral in den nacht, levendige en bewegelijke muis. We mogen uit dergelijke gevallen dus niet de conclusie trekken, dat de ransuil in het algemeen vogels boven muizen stelt, omdat, waar de omstandigheden het mogelijk maken, de voedselresten meer musschen dan muizen opleveren: zooals bij al dergelijke voedselquaestie's komt de voorkeur van bepaalde individuen pas na het aanbod, m. a. w. de praktijk leert, welk voedsel in een bepaald terrein onder bepaalde omstandigheden het gemakkelijkst te bemachtigen is.

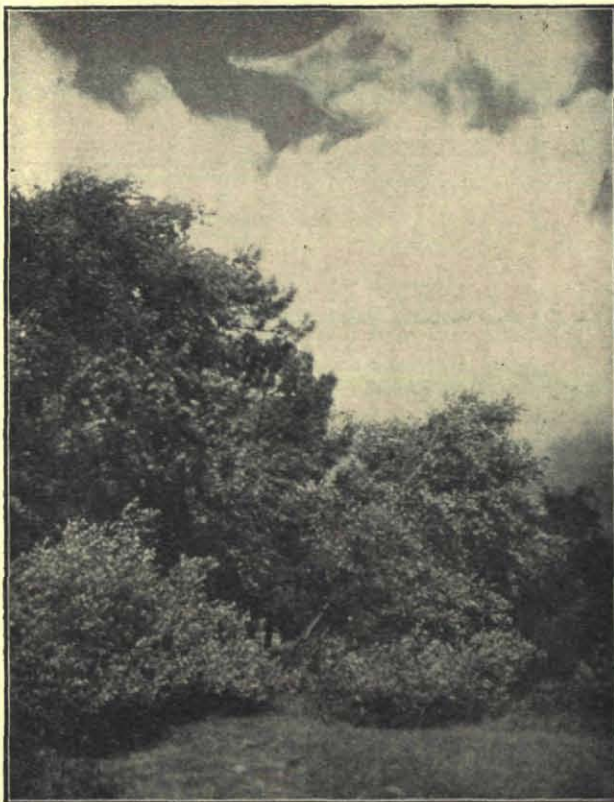
Beide nesten, dit jaar in Meijendel gevonden, waren waarschijnlijk oude eksternesten, de normale broedgelegenheid voor de ransuilen in de duinstreek. Een enkele maal, als ze geen oud nest kunnen vinden, leggen ze hun eieren ook zoo maar op den grond, maar ik heb dit, hier in Wassenaar, nog maar één keer kunnen constateeren.

De bouwsels waren vrij vlak, de eieren liggen in een ondiepe kom en de vogel zit meer op, dan in het nest, de kop, met de oorpluimen, is meestal vanaf den grond te zien en de staart steekt bijna altijd buiten het nest uit. Vooral op het laatst, als de jongen al vrij groot zijn en de oude er boven zit, is het een vrij dwaas gezicht, de vogel zoo hoog boven het nest te zien uitsteken. De groote oogen keken dan tusschen of over den rand van het nest heen, de fel oranje kleur

was heel duidelijk te zien en de kop volgde elke beweging, die wij onder het nest maakten. In den beginne vloog het wijfje al van het nest af, als we zoo dicht er onder kwamen, dat ze ons niet meer zien kon, later bleef het rustig zitten, zoolang we niet aan den nestboom raakten. Maar je behoefde ook maar even met je nagel langs de schors te krabben, of zij liet zich over den rand van het nest vallen en zeilde geruischloos, bijna steeds denzelfden weg volgend, tusschen de boomen door, over een ligusterboschje, vlak langs een broedende gaai, die dan oogenblikkelijk met veel gekrijsch achter haar aanjoeg, door een berkenboschje met een grooten boog om het nest heen, waar ze een kwartiertje

later dan weer rustig op zat. Eenig geluid liet ze hierbij niet hooren, trouwens de ransuil is in het algemeen niet scheutig met zijn geluiden. Behoudens het bekende — miauwen —, dat hem de naam katuil bezorgd heeft, ken ik alleen nog maar een soort klagend gefluit, het best te vergelijken met het — huilen — van een konijn, en natuurlijk het knappen met den snavel, waar vooral de jongen heel sterk in zijn.

In het jachtterrein van de eerste ransuil.

Foto N. TINBERGEN.

Het nest van no. I lag in een jong dennenbosch, 6 à 7 meter boven den grond. Het kleine dennenbosch was rondom omgeven door berkenboschjes en populieren, waar-tusschen met duindoorn en kruipwilg begroeide duin-richels en enkele grootere den-nen en popels, terwijl het in het oosten grensde aan eenige kleine vlakten.

No. II had zijn nest gebouwd in een hooge, zware den, in een zeer smalle strook hoog, gemengd hout, tusschen twee groote vlakten, omgeven door oude, hoog opgaande dennen en populieren, slechts door één van die vlakten en een paar zeer smalle boschranden van de boerderij gescheiden.

De voedsel-lijsten laten het verschil van terrein ook duidelij uitkomen. Het vrij groote aantal insecten-eters en spits-muizen, vooral ook het grooter percentage boschmuizen van

no. I, wijzen op boschterrein, het contingent veldmuizen, op de vlakten; bij no. II heb ik al gewezen op het verband tusschen de musschen-vangerij en de boerderij; veldmuizen en hagedis vormen hierbij de opbrengst van de vlakke terreinen.

No. II moest dit jachtterrein deelen met een torenvalk-paartje, dat 50 meter verder zijn nest had gebouwd, en met een paar kraaien, die weer 20 meter dáárvandaan nestelden: een vrij eigenaardige vogel-maatschappij, waarbij elk oogenblik onderlinge vechtpartijen plaats vonden, vooral tusschen torenvalk en kraai, of kraai tegen uil, zoodat op sommige oogenblikken het krakeel in letterlijken zin, niet van de lucht was.

Bovendien joeg en sliep op hetzelfde terrein een steenuiltje — een tweede hebben we daar nooit gezien, dus of er een paartje nestelde, weten we niet — dat we overdag geregeld in dezelfde boomenrij, waarin de ransuil nestelde, aantroffen en dat vooral tegen den avond altijd heel levendig werd. Eenmaal vond ik zelfs één van zijn ballen — zeer veel chitine en enkele vogelbeentjes — geen vijf meter van het ransuilennest vandaan.

Typisch is dit deelen van het jachtterrein door verschillende soorten vogels — torenvalk, ransuil, steenuil —, die toch allen op dezelfde prooi jagen, terwijl binnen de soort zelf de grenzen zoo scherp afgescheiden zijn.

En wat een geweldige rijkdom aan kleinere dieren, muizen, vogels e.a. moet een dergelijk bosch als Meijendel wel herbergen, om als voorraadschuur te strekken voor een zoo groote hoeveelheid gevleugelde jagers, zonder ooit uitgeput te raken! In dit Meijendelbosch, een complex van een groote 100 H.A., leefden in 1927, voor zoover wij hebben kunnen nagaan, 2 torenvalkparen, 2 ransuilparen, 2 steenuil-huishoudens, 1 zwarte kraaien-paar, 5 paar gaaien en 6 paar

eksters. Hiervan zijn verscheidene legsels, zooals vanzelf spreekt, verloren gegaan door toedoen van den mensch, maar in normale omstandigheden — van dergelijke groote vogels mislukken naar verhouding maar weinig broedsels door natuurlijke oorzaken — zouden we toch kunnen rekenen op 8 à 10 jonge torenvalken, 6 à 8 ransuilen, 8 tot 10 steenuiltjes, 4 of 5 jonge kraaien, ongeveer 25 jonge gaaien en 35 jonge eksters, te samen een groot honderdtal jonge vogels, die gedurende

Tegen den avond verlaat het wijfje het nest.

Foto N. TINBERGEN

den groeitijd hun grootendeels dierlijk voedsel uit dit terrein moeten halen. Stel nu dat elk dezer vogels gemiddeld één dier (of ei = toekomstig dier) per dag noodig heeft, wat toch zeker niet te ruim genomen is. Als we nu verder alles globaal berekenen en van de kraai-achtigen aannemen, dat ze alleen gedurende den tijd, dat ze jongen hebben, eieren en jonge vogels eten, krijgen we de volgende cijfers.

De 6 paar oude roofvogels hebben per dag 12 dieren noodig, of gedurende de 40 dagen nestbouw en broedtijd, 480 dieren. Gedurende de daarop volgende 40 dagen — na het uitkomen der jongen — zijn er ± 140 vogels, die per dag 1 dier noodig hebben, of in het geheel 5600 dieren. We komen dus tot het ontstellende cijfer van ruim 6000 dieren, dat jaarlijks gedurende den broedtijd alleen door het Meijendel-bosch moet opgeleverd kunnen worden, een cijfer, dat absoluut aan den veiligen kant is en dat ik persoonlijk zelfs veel te laag acht.

Men moet nu niet zeggen, dat dit alles maar hypothese is. De aanwezige voedselvoorraad in een gegeven streek bepaalt op natuurlijke wijze het aantal paren vogels, dat, aangewezen op dit voedsel, zich in die streek kan vestigen.

Een tijdelijke overbevolking of schaarsheid van een bepaalde soort kan soms voorkomen, maar op den duur regelt zich dat vanzelf, ontstaat dus het zoogenaamde evenwicht in de natuur.

Vooraf in een terrein, als het hier behandelde, jachtterrein, waarin gaaien en eksters zooveel mogelijk kort worden gehouden, is vanzelf sprekend overbevolking der van prooi levende vogels zeer onwaarschijnlijk. Dat een der torenvalken, de kraai en eenige eksters en gaaien *door ingrijpen van den mensch* geen jongen grootgebracht hebben, verandert niets aan het feit, dat deze paren zich dáár gevestigd hebben, waar voldoende voedsel-voorraad aanwezig was, om zichzelf en hun jongen gedurende ongeveer drie maanden te kunnen onderhouden. Het gevonden cijfer geeft dus aan, wat het Meijendel-bosch gedurende den broedtijd minstens op moet kunnen leveren, onder normale omstandigheden en buiten invloed van den mensch.

Als we dit alles beschouwen, zien we toch wel de noodzaak van b.v. de geweldige voortplanting der muizen, maar daartegenover toch ook de noodzakelijkheid van het in bedwang houden van een dergelijke natuurlijke vruchtbaarheid door intensieve roofvogel-bescherming.

Om terug te keeren tot de ransuilen: bij geen van de twee nesten hebben we de duur van den broedtijd kunnen constateeren. Beiden vonden we vrij laat, no. I op 1 Mei met 4 eieren en no. II op 13 Mei, met 3 jongen van ongeveer 10 dagen oud en een onbevruucht ei. Op 19 Mei waren de jongen van no. I aan het uitkomen. Ook hier bleek later één ei onbevruucht te zijn en bovendien hing een week later een dik koord aan de boom en waren er twee van de drie jongen verdwenen. Het laatst overgebleven jong had op 14 Juni het nest verlaten en zat in de buurt in een boom, vluchtig kunnen we nog niet zeggen, want jonge ransuilen klauteren al heel vlug uit het nest vandaan, zelfs al zijn ze pas 14

dagen oud, zooals ons bij onze eerste en eenige controle van nest no. II bleek. Als ze dan ouder worden, strekken ze hun klimpartijen steeds verder uit en dwalen dan, vooral op het laatst, dikwijls een heel stuk van het nest af. Alleen om te rusten komen ze dan weer terug bij het nest, wat blijkt uit het bij no. II geconstateerde. Hier zagen we n.l. het laatste jong op 31 Mei naast het nest zitten, zoo goed als vluchtig — we hebben dan ook daarna niets meer van de familie gezien — en toch vond ik eenigen tijd later nog 15 ballen onder den

Jonge Ransuilen $\pm$ 14 dagen oud. Foto J. POSTMA.

nestboom en geen enkele in den omtrek ervan, een bewijs, dat het nest gedurende dien tijd toch nog het middelpunt van het familie-leven was.

De controle bracht vrij groote moeilijkheden mee. Beide nesten lagen in het vrije, voor het publiek opengestelde gedeelte van het Meijendel-bosch, vlak bij den grooten weg. Zondags zaten er dikwijls tientallen menschen om en onder het nest van no. I en toch zat de vogel dan rustig op zijn nest, had zelfs ervan geprofiteerd, en een stuk krantenpapier, dat door één of andere picknicker — als uitzondering natuurlijk! — achtergelaten was, als nestmateriaal gebruikt.

Een groote lijster, in hetzelfde boschje, deed precies zoo met een bosje touw, dat hij onder zijn nest uit liet bengelen, waardoor het werkelijk een verlaten indruk kreeg en het dier alle vier zijn jongen tot uitvliegen heeft gebracht, 10 meter van de drukke straatweg af en nog geen meter boven reikhoogte.

Een paartje vlaamsche gaaien, ook vlak daarbij, dat elken keer een geweldig

alarm sloeg, als de uil maar even in de buurt van hun nest kwam, trof het minder gelukkig: de eieren waren op een gegeven moment uitgehaald, met nest en al en de gaaien verdwenen uit dat boschje.

Beide uilennesten zijn dan ook maar éénmaal „beklommen”, om het aantal eieren en jongen vast te stellen: de overige controle gebeurde vanaf den grond. Later heb ik nog eenige gegevens gekregen van een paar jongelui, o.a. het uitkomen en het verdwijnen van de jongen van no. I.

De mannetjes der beide paren hadden overdag elk een vaste rustplaats, een 20 à 25 Mtr. van het nest af. Deze roestplaatsen blijken van vrij groot belang te zijn voor het familie-leven. Uit het aantal en de vindplaats der gevonden ballen blijkt nl. het volgende. Gedurende den eersten tijd van de broedperiode verblijven zoowel mannetje als wijfje in de omgeving van het nest: per dag worden daar twee ballen aangetroffen. Na eenigen tijd verplaatst het mannetje zich naar zijn vaste roestplaats, het wijfje aarzelt nog eenige dagen tusschen deze plek en de nestplaats, maar verwijdt tenslotte ook al haar ballen op dezelfde plaats, als het mannetje, totdat het jong bijna vluchtig is. Dan worden weer dagelijks gevonden: 2 ballen onder het nest (wijfje en jong) en 1 bal onder de roestplaats (mannetje). Na het verlaten van het nest door het jong worden vervolgens nog 12 ballen in 4 dagen verzameld onder de roestplaats, zoodat blijkt, dat ook het wijfje en het jong daar hun voedselresten verwijderden. De mannetjes laten de roestplaats vrij vlug in den steek: no I is na de eerste controle eenige dagen weggebleven, maar later weer teruggekomen, no. II is voorgoed verdwenen naar een nieuwe roestplaats, die wij niet hebben kunnen vinden en waar ook het wijfje no. II tot het einde toe haar ballen deponeerde, zoodat onder het nest alleen de ballen der 3 jongen gevonden werden [45 in 15 dagen].

Als we nu de resultaten van het voedsel-onderzoek eens nader bekijken, komen we tot het volgende overzicht.

OVERZICHT VOEDSELRESTEN.

Onderzocht van no. I, 68 ballen (45 onder roest ♂, 23 onder het nest en verspreid door het terrein).

van no. II, 78 ballen (17 onder roest ♂, 61 onder het nest en verspreid door het terrein).

Totaal . . . 146 ballen.

INDEELING.

Vogels				Zoogdieren				hagedis	insecten
Nr.	ins. eters	spreeuwen	zaadeters	spitsmuizen	boschmuizen	veldmuizen	huismuizen		
I	22	3	5	13	5	75	2	0	9 ×
II	6	1	67	3	2	56	2	1	1 ×
	28	4	72	16	7	131	4	1	10 ×

In het geheel dus van no. I 134 dieren, van no. II 139, te zamen 273 dieren, verdeeld in:

uit 68 ballen van no. I: 30 vogels + 95 zoogdieren + 9 × groote kevers;

„ 78 „ „ no. II: 74 vogels + 63 zoogdieren + 1 hagedis + 1 kevertje.

Totaal: uit 146 ballen: 104 vogels + 158 zoogdieren + 1 reptiel + 10 × insecten.

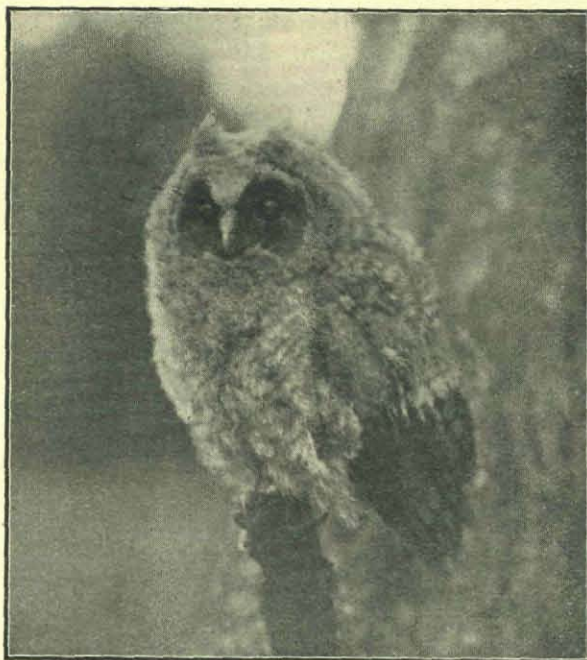
Hierbij passen nog eenige opmerkingen, die nog niet in het voorafgaande zijn ingevlochten.

In de eerste plaats de insecten. Sinds ik met het ballen-onderzoek van ransuilen bezig ben, heb ik nog nooit stelselmatig chitine-resten aangetroffen. Wel eens een enkele keer minieme overblijfselen van heel kleine insecten, zooals hier het geval is bij no. II, voedsel, dat waarschijnlijk toevallig met andere prooi naar binnen is gegaan, misschien zelfs uit de maag van een prooi afkomstig is, maar hier vond ik voor het eerst geregeld overblijfselen van groote kevers in de ballen.

Dan nog een paar vermeldenswaardige vondsten. In de ballen van no. I trof ik de overblijfselen van een klauwier aan: de hoornscheede van de bovensnavel was nog aanwezig en duidelijk was de „valkentand” te zien.

In het nest van no. I vond ik een boschmuis, zonder kop natuurlijk. De helgele partijen aan de keelstreek en langs de zijden doen mij vermoeden, dat ik hier te doen heb met *Mus flavicollis*, de geelgestreepte boschmuis. Daar kop en keel ontbraken, is het natuurlijk onmogelijk, dit met zekerheid te beweren, maar in elk geval loont het de moeite, er eens op te letten. Een eenigen tijd geleden gevangen exemplaar van de boschmuis, dat ik tot mijn spijt niet gezien heb, had, volgens Dr. Schierbeek, die het in handen heeft gehad, geen geel; misschien komen dus beide soorten hier in Meijendel voor.*)

Dit is nu weer een aardig uitvloeisel van ballen-onderzoek Om er achter te

Het jong van de Eerste Ransuil, geheel vluchtig.

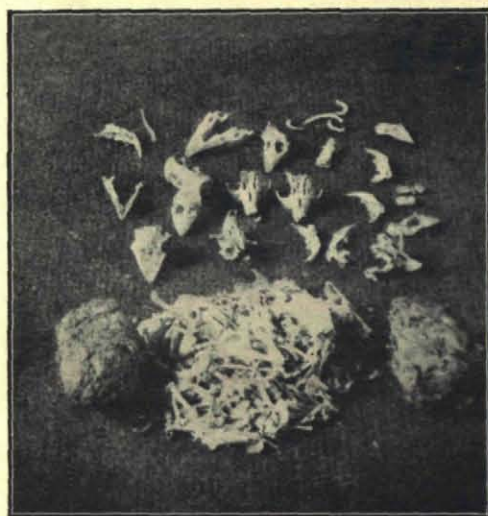
Foto KOOIMANS.

*) Prof. Dr. E. D. van Oort te Leiden beschouwt *Mus sylvaticus* en *Mus flavicollis* als één soort. Anders: Mr. W. E. de Winton in *Zoologist*, Dec. 1894 (p. 441).

komen, wat er door roofvogels gegeten wordt, moet er weer een studie gemaakt worden van de gevonden schedels en dieren. Dit jaar bracht mij de boschmuis en de dwergspitsmuis*), de laatste te herkennen aan zijn mindere grootte en vooral aan de relatief veel langere staart, en in 1925 vond ik in een ransuilbal uit Meijendel een schedeltje van de huisspitsmuis, met zijn witte tandjes en kiezen zonder rood snijvlak. Op die wijze is op een gemakkelijke manier een overzicht te krijgen van de kleinere zoogdiersoorten in een bepaald terrein.

Het aantal schedels, dat in één bal wordt aangetroffen varieert sterk. Soms bestaan ze uit de overblijfselen van één muis of vogel, gemiddeld zijn het twee dieren per bal, soms drie, enkele malen vier en éénmaal vond ik er vijf (5 veldmuizen).

Als we nu de tol, die deze ransuilen geheven hebben, eens even nagaan, zien we, dat de beide paren, beiden gedurende 47 dagen gecontroleerd — no. I van 1 Mei tot 16 Juni en no. II van 20 April tot $\pm$ 5 Juni — 263 dieren gevangen hebben, zonder de insecten mee te rekenen. Hierbij is ongeveer 40 % vogels en 60 % kleine zoogdieren. Van deze vogels is 27 % insecten-eter, dus $\pm$ 11 % van het totaal aantal dieren. Van het totaal aantal zoogdieren bestaat 10 % uit spitsmuizen of 6 % van het geheel.

Twee ransuilballen met schedels en beenderen uit 5 anderen. Foto TINBERGEN.

Ik neem deze twee categorieën er uit, omdat dit de zoogenaamd nuttige dieren zijn, de overigen, met verwaarloozing van eenige spreeuwen en een hagedis, de schadelijke, hoewel het feitelijk geen zin heeft, in een onbebouwde streek, als dit terrein, over nut en schade te spreken. Toch blijkt er uit, dat maar een klein gedeelte, $\pm$ 17 % van de in het totaal

gevangen dieren behoort tot de in andere omstandigheden voor den mensch nuttige dieren, en in elk geval zal Rietkerk, de pachter van de boerderij Meijendel er niet rouwig om zijn, dat er een kleine opruiming onder zijn musschen gehouden is.

Dat deze vier nacht- en schemering-dieren met hun allen maar 1 hagedis — reptiel, dus zonne-dier — hebben kunnen vangen, in tegenstelling met de torenvalken, echte dag-jagers, waarbij ik in ongeveer hetzelfde aantal ballen 7 hagedissen aantrof, is iets, waarover we ons niet behoeven te verwonderen.

Ten slotte wil ik nog even wijzen op de individuele verschillen, zooals ik die ook het vorige jaar bij de torenvalken kon constateeren: no. II is speciaal vogel-

*) Verzoeker opzending van alle als Dwergspitsmuizen beschouwde exemplaren aan mijn adres.

vanger, meer dan de helft van de geslagen dieren zijn vogels, terwijl bij no. I nog geen vierde gedeelte uit vogels bestaat, en deze bovendien ontdekt hebben, dat ook grootere insecten de moeite van het vangen waard zijn.

Alles bij elkaar genomen blijkt wel, dat we niet beter kunnen doen, dan onze ransuilen zoo goed mogelijk te beschermen en gelukkig zijn ze in onze duinstreek ook vrij veilig en kijken de jachtopzichters niet naar ze om. Trouwens, van eenige schade, aan de jacht toegebracht, blijkt ook bij dit onderzoek niets.

Er zitten gelukkig nog wel eenige paartjes meer in de duinstreek, dan alleen de twee behandelde nesten. In het zuiden van het terrein vonden we nog een nest, dat helaas uitgehaald werd, — wel onderzocht ik nog een 25-tal ballen van dit paar, in Maart 1927, voordat zij eieren hadden, op hun slaapplaats verzameld, die 39 veldmuizen, 1 bruine rat en 2 zaadeters opleverden —, in Kijfhoek zat de laatste jaren geregeld een paartje, in den omtrek van Bierlap is waarschijnlijk nog een domicilie en Duinrell, dat omgeven is door een prachtige strook naaldhout, heeft ook minstens één paartje. Vroeger kwamen ze ook in het zeeduin voor, maar ik ben bang, dat het daar afgeloopen is. Alles bij elkaar komen we zoo op een 5 of 6 paartjes, en zoolang het zoo blijft, kunnen we daarmee tevreden zijn.

J. P. BOUMA.

Naschrift. Gelieve overal in plaats van wijffe te lezen: de broedende vogel, i. pl. v. mannetje: de niet-broedende vogel. Volgens mijn eigen waarnemingen n.l., en die van anderen, was, bij beide nesten, overdag de roestplaats steeds bezet door een vogel, kleiner dan de broedende vogel, terwijl het Practical Handbook juist de afmetingen van het mannetje grooter opgeeft, dan die van het wijffe, en Naumann opgeeft, dat het wijffe alleen broedt. Wie weet hier meer van?

Dan een verzoek. Wie wil mij helpen aan studiemateriaal: alle roofvogel- en uile-ballen zijn welkom, liefst voorzien van datum en vindplaats. De kosten — opzenden als monster zonder waarde naar Rotterdamsche str. 103 Scheveningen — worden op verzoek gaarne vergoed, terwijl alle medewerkers overdrukken ontvangen van in dit tijdschrift of Ardea gepubliceerde artikelen over dit onderwerp. Van mijn Torenvalk-artikel en mijn eerste publicatie in Ardea zijn nog eenige overdrukken ter beschikking.

J. P. BOUMA.

EEN DOLFIJN OP DE HOLLANDSCHE KUST.

(DELPHINUS DELPHIS.)

HEEL wat keeren ging dezen winter onze weg langs het strand, elken Zondagochtend naar de Zee, en alsof dat zoo vanzelf sprak, altijd ging het de Noord in, naar IJmuiden. De pieren bleven een attractie. Vooral toen de vorst van December massa's eenden naar buiten dreef. Honderden en honderden toppers en kuifeenden lagen er toen tusschen de pieren en ge hadt daar op het strandje van Zuidpier en klein havenhoofd weer kans op aardige ontmoetingen: een steenlooper, een paar tureluurs, een wulp, wat scholeksters